

یکی از توصیه هایی که در جهت جلوگیری از این عارضه پیشنهاد می شود استفاده از شواهد در تصمیم گیری ها می باشد.

تصمیم گیری مبتنی بر شواهد

به طور کلی تصمیماتی که در نظام آموزش علوم پزشکی کشور گرفته می شود باید بتوانند از سلیقه و اعتقادات شخصی فاصله گرفته و بر مبنای شواهد انجام شود. بر همین اساس مدیریت مبتنی بر شواهد در ارتقای جایگاه علوم پزشکی مطرح می شود. مدیریت مبتنی بر شواهد بیشتر سرمنشا گرفته از پزشکی مبتنی بر شواهد است و این امر نشان می دهد که اهمیت تصمیم گیری بر پایه شواهد به مراتب در حوزه های علوم پزشکی بیشتر حائز اهمیت بوده است. شناسایی شواهدی که مبنای برنامه ریزی و تغییر قرار می گیرند بسیار مهم است و باید به روز، مناسب، مبتنی بر واقعیت و معتبر باشند. به طور کلی شواهد را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

۱ - شواهد مستقیم از وضعیت جمعیت و شرایط فردی آنها که جمع آوری و استفاده از اطلاعات آماری را شامل می شود. همچنین میزان موفقیت برنامه های پیشین را نشان می دهد.

۲ - اطلاعات مرتبط با باورها، ارزش ها، اصول و اولویت هایی که به دیدگاه دریافت کنندگان و ارایه دهندگان خدمات علوم پزشکی موثر است. این اطلاعات اولویت های اجتماعی و فرهنگی را نیز در نظر می گیرند.

۳ - شواهد علمی، ناشی از تحقیقات که از بین بهترین مطالب

منتشر شده موجود و پژوهش هایی که توسط

متخصصان بررسی شده اند انتخاب

می شوند.

هدف از تدوین این مستند، آشنایی بیشتر با مفهوم عبارت "تولید و بومی سازی شواهد معتبر برای ارتقای آموزش عالی سلامت (آموزش پژوهی)" است که به عنوان سیاست دوازدهم و همچنین یکی از موارد مورد تاکید سه بسته از برنامه تحول و نوآوری آورده شده است.

مقدمه

کیفیت بخش آموزش علوم پزشکی کشور و بهبود و ارتقا آن، خواسته اصلی این نظام می باشد. در سال های اخیر، بدنبال توسعه کمی آموزش بویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی، توجه به افزایش و بهبود کیفیت مورد توجه قرار گرفته است. وجود نگرانی در زمینه موضوعاتی نظیر میزان توانمندی بخش آموزش در پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر محیط در شرایط کنونی و آینده فراگیران این بخش؛ موجب گردیده است که ارتقا و ایجاد تغییر در سیستم به عنوان خواست اصلی سیستم مطرح شود. بر این اساس؛ دانشگاه های علوم پزشکی نیاز دارند تا ساختارها، رسالت، اهداف و کارکردهای خود را مورد بازنگری قرار دهند و فرایندهای خود را بر اساس مدل های مشخصی مهندسی کنند و در نهایت زیرساخت ها و منابع خود را توسعه دهند.

تغییرات نام برده شده برای دانشگاه ها که از ابعاد مختلف مالی، ساختاری، نیروی انسانی و گستردگی بسیار وسیع دارند، باید با احتیاط زیادی انجام شود. زیرا انجام هر گونه تغییر به منزله صرف منابع قابل

توجه بوده و تبعات و اثرات گسترده ای به

ویژه در حوزه علوم پزشکی به

دنبال خواهد داشت.

انجام ترازیبی با علم بر این مسئله انجام می شود که محیط دائما در حال تغییر است و یک راه برای اطلاع از این تغییرات رویکردی است که دانشگاه ها و یا کشورهای پیشرو نسبت به تغییر دارند. بنابراین انجام ترازیبی خود می تواند یکی از گام های بهبود مستمر باشد. گلوگاه انجام مطالعات ترازیبی قابلیت تفسیر مناسب یافته ها و نتایج و از آن مهم تر ترجمه و بومی سازی نتایج با توجه به شرایط فعلی می باشد.

ترازیابی را با سه رویکرد عملکردی، فرایندی و راهبردی برای ارتقا نظام آموزش عالی سلامت می توان انجام داد:

- ۱ - ترازیبی عملکردی شامل مقایسه وضعیت استانداردهای آموزشی میان چند کشور یا دانشگاه پیشرو است.
- ۲ - ترازیبی فرایندی شامل روش ها و فرایندهایی که در دانشگاه های مورد بررسی جاری است و انجام می شود.
- ۳ - ترازیبی استراتژیک مقایسه ای از سیاست ها و انتخاب ها را در حوزه آموزش عالی سلامت نشان می دهد که برای بهبود برنامه ریزی در دانشگاه های مورد بررسی استفاده شده است.

نتیجه گیری

آموزش عالی سلامت جهت حرکت در مسیر مرجعیت علمی؛ نیازمند ساز و کاری مناسب برای ارتقای و بهبود است. استفاده از شواهد مناسب جهت اتخاذ تصمیم گیری های مناسب جهت این ارتقا اهمیت دارد. دو رویکرد اصلی برای دستیابی به شواهد مناسب می توان در محیط آموزش علوم پزشکی اتخاذ کرد. اتکا بر توانمندی ها و اطلاعات موجود و دیگری استفاده از مدل های ترازیبی و بومی سازی نتایج با توجه به شرایط فعلی دانشگاه های علوم پزشکی کشور. تولید، انتشار و استفاده از شواهد تولید شده نیازمند در نظر گرفتن زیرساخت های مناسب ملی و منطقه ای دارد.

در کنار تولید شواهد مناسب؛ ارتقای فرهنگ تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در حوزه آموزش علوم پزشکی نیز اهمیت کلیدی دارد. وجود شواهد به تنهایی موجب بهبود نمی شود و تصمیم گیرندگان نیز می بایست فرهنگ استفاده از چنین شواهدی را داشته باشند. دستیابی به شواهد مناسب جهت تصمیم گیری در حوزه های مختلف آموزش عالی سلامت از دو کانال اصلی زیر قابل انجام است:

۱ - انجام مطالعه و رسیدن به خرد جمعی برای تولید شواهد جهت ارتقای آموزش عالی سلامت:

در این حالت با تکیه بر توانمندی های داخل نظام آموزش علوم پزشکی شواهد لازم جهت ارتقا، تولید می شود. توانمند سازی و انتقال مهارت های لازم جهت تولید شواهد دقیق در این حالت اهمیت بسیار دارد.

۲ - استفاده از تجارب و شواهد سایر کشورهای دنیا و بومی سازی و استفاده از این شواهد (ترازیابی)

ابزار دوم که برای دستیابی به شواهد در آموزش پژوهی و بهبود آموزش عالی سلامت می توان استفاده کرد ترازیبی است. ترازیبی فرایندی مقایسه ای، سیستماتیک و پیوسته از عواملی است که توسط پیشگامان یک حوزه انجام شده است و ابزار مناسبی برای بهبود فرایندهای کاری است که در اختیار تصمیم گیران و مدیران قرار می گیرد. ترازیبی در حوزه های علوم پزشکی به ارتقا و بهبود از طریق یادگیری از بهترین ها کمک می کند. در عین حال رویکرد انتقادی را نسبت به چرایی و چگونگی انجام فرایندهای داخلی کشور در اختیار قرار می دهد.

